

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Інженерно-технологічний факультет

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ
ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ),
ФАХОВОЇ ПЕРЕД ВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць
всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

24-25 травня 2023 року
м. Полтава

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інженерно-технологічний факультет

Херсонський державний аграрно-економічний університет

**ВСП «Фаховий коледж управління, економіки і права
Полтавського державного аграрного університету»**

**ВСП «Лохвицький механіко-технологічний фаховий коледж
Полтавського державного аграрного університету»**

**ВСП «Хорольський агропромисловий фаховий коледж
Полтавського державного аграрного університету»**

**ВСП «Березоворудський фаховий коледж
Полтавського державного аграрного університету»**

ДНЗ «Гадяцьке вище професійне аграрне училище»

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ), ФАХОВОЇ ПЕРЕД ВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ»

Збірник наукових праць
всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

**24 - 25 травня 2023 р.
м. Полтава**

УДК 63.001:65.001:30.001:10.001

А 25

Редакційна колегія:

Антонець А. В., к.пед.н., доцент – голова редакційної колегії; Овсієнко Ю.І., к.пед.н., доцент – заступник голови редакційної колегії; Онішко В.В., д.пед.н., професор кафедри будівництва та професійної освіти; Япринець Т.С., к.пед.н., доцент кафедри будівництва та професійної освіти; Яхін С.В., к.т.н., доцент, завідувач кафедри будівництва та професійної освіти.

Рекомендовано до друку

*кафедрою будівництва та професійної освіти
Полтавського державного аграрного університету
(протокол № 15 від 05.06.2023 р.)*

А 25

Сучасні тенденції підготовки майбутніх фахівців у закладах професійної (професійно-технічної), фахової перед вищої та вищої освіти: збірник наукових праць Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 24-25 травня 2023 р.) / редкол.: Антонець А. В. (голова ред. Полтава : ПДАУ, 2023. – 252 с.

Збірник містить наукові доповіді всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції “Сучасні тенденції підготовки майбутніх фахівців у закладах професійної (професійно-технічної), фахової перед вищої та вищої освіти” (м. Полтава), що відбулася 24-25 травня 2023 р. із актуальних методолого-теоретичних та організаційно-методичних проблем розвитку професійної освіти; оптимізації освітнього простору в умовах сьогодення; інноваційних технологій навчання у процесі професійної підготовки фахівців аграрного профілю; інформатизації освітнього середовища ЗП(ПТ)О аграрного профілю засобами інформаційно-комунікаційних технологій; тенденцій та перспектив розвитку аграрного виробництва, переробки сільськогосподарської продукції та харчових технологій в умовах сьогодення.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

УДК 63.001:65.001:30.001:10.001
ББК 65.9 (4укр)-55

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

**Вітальне слово учасникам та
співорганізаторам всеукраїнської науково-
практичної інтернет-конференції**

**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ
ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-
ТЕХНІЧНОЇ), ФАХОВОЇ ПЕРЕД ВИЩОЇ
ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ»**

Вельмишановні учасники конференції,
дорогі колеги, гості!

Ми раді вітати вас у стінах інженерно-технологічного факультету Полтавського державного аграрного університету.

Організатором сьогоднішнього зібрання є єдина у Полтавському регіоні кафедра будівництва та професійної освіти, яка створена зовсім нещадовно на вимогу ринку праці з урахуванням регіонального контексту щодо підготовки викладачів професійної освіти. Оскільки реформування професійної освіти в Україні передбачає масштабне «перезавантаження» системи, яке супроводжуватиметься не лише модернізацією інфраструктури, а й зміною стандартів освіти та навчання педагогів.

Знаковим є те, що сьогоднішня конференція проходить у рамках Всеукраїнського тижня професійної освіти, проголошеного і зорганізованого Міністерством освіти і науки України. Адже, курс, який сьогодні взятий центральним органом влади у сфері професійної освіти є пріоритетним для відбудови післявоєнної України.

Саме на вимогу сучасним реаліям актуальними стають питання: організаційно-методичних проблем розвитку професійної освіти; оптимізації освітнього простору в умовах сьогодення; інноваційних технологій навчання у процесі професійної підготовки фахівців аграрного профілю; інформатизації освітнього середовища закладів професійної та вищої освіти; сучасних підходів та перспектив розвитку аграрного виробництва, переробки сільськогосподарської продукції та харчових технологій в умовах сьогодення.

Всі ці питання будуть ґрунтовно розглянуті учасниками нашої конференції, котра об'єднала науковців, викладачів, педагогів, освітніх менеджерів, здобувачів вищої освіти з провідних вітчизняних закладів освіти.

Отже, бажаю всім присутнім плідної роботи, цікавих доповідей, нового досвіду і перспективних наукових розвідок!

Запрошую всіх учасників конференції до подальшої співпраці!

З повагою

декан інженерно-технологічного факультету

Полтавського державного аграрного університету

Олександра Біловод, кандидат технічних наук, доцент

З М І С Т

СЕКЦІЯ 1

МЕТОДОЛОГО-ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Аврамук Ірина НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	12
Бочкарьова Катерина ДО ПИТАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ.....	15
Варнавська Інна ОСНОВНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗВО.....	17
Дзюба Аліна АВТОНОМНІСТЬ І САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ПРОВІДНІ ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	19
Ільченко Олена РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ЄДНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ.....	21
Краснокутський Віталій ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ГУМАНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В АГРАРНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	23
Марченко Світлана СИСТЕМА ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ.....	26
Онiпко Валентина, Поспелов Сергій, Поспелова Ганна ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	28
Онiщенко Ірина ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ.....	32
Опара Надія ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ	34
Поляков Роман КОНТРОЛЬ З МАТЕМАТИКИ ЯК СКЛАДОВА МОНІТОРИНГУ ЗДОБУВАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ.....	38
Чкана Ярослав, Мартиненко Олена ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ.....	41

СЕКЦІЯ 2

ОПТИМІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Антонець Анатолій, Оніщенко Валерій ПРИНЦИПИ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	44
Бибик Тамара, Торохтій Ірина ОПТИМІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	46
Бондаренко Юлія, Ковріга Лариса СТВОРЕННЯ АНІМАЦІЙНОГО ВІДЕО ЯК ЗАСІБ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	48
Бунецька Ірина ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ У КИТАЇ.....	51
Васюта Юлія, Коношенко Оксана ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ.....	54
Горда Тетяна ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ МАЙБУТНІХ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ.....	56
Гордєєва Тетяна ЗАЛУЧЕННЯ РОБОТОДАВЦІВ ДО ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 133 ГАЛУЗЕВЕ МАШИНОБУДУВАННЯ.....	58
Кононович Тетяна ВИКОРИСТАННЯ WEB-ДОДАТКІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	62
Коношенко Оксана РОЗВИТОК ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА».....	64
Кошова Оксана, Ольховська Олена ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «АНАЛІЗ АЛГОРИТМІВ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «КОМП'ЮТЕРНІ НАУКИ».....	66
Маренич Микола ВИКОРИСТАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩЕ НАВЧАЛЬНО- НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	69
Мельник Катерина, Куцоконь Лілія ВИВЧЕННЯ ВИДОВОГО РІЗНОМАНІТТЯ РОДИНИ АЙСТРОВІ (ASTERACEAE) НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ ТА В ПОЗАУРОЧНИЙ ЧАС.....	72

Муравльов Володимир, Козлов Денис, Мигаленко Олександр ВПЛИВ INDUSTRY 4.0 НА ТРАНСФОРМАЦІЇ В УНІВЕРСИТЕТАХ.....	74
Нізовцев Анатолій ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТНО-КОНСТРУКТОРСЬКИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ ІНЖЕНЕРНОГО ПРОФІЛЮ ЗАСОБАМИ ПРАКТИЧНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ.....	76
Ольховська Олена, Лазаренко Владислав ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	80
Ольховська Олена, Собіборець Олександр ОПТИМІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ: КЛЮЧ ДО ЯКІСНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ.....	82
Орлеан Світлана ВИКЛИКИ ДЛЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ.....	84
Пилипенко Катерина ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ.....	87
Прілепо Наталія HOW TO STAY RELEVANT? STAY DIGITAL.....	90
Скрипник Борис ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ОБРОБКИ МАТЕРІАЛІВ ТА ІНСТРУМЕНТ» ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 133 «ГАЛУЗЕВЕ МАШИНОБУДУВАННЯ».....	94
Смоковська Євгенія ОПТИМІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	98
Стегній Тетяна ОПТИМІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	100
Флегантов Леонід, Войтенко Владислав ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ВЕБСАЙТІВ З ПРОДАЖУ ПОБУТОВОЇ ТЕХНІКИ.....	103
Флегантов Леонід, Пилипенко Владислав ГЕНЕРАТИВНІ МОВНІ МОДЕЛІ НА ОСНОВІ НЕЙРОННИХ МЕРЕЖ: ЕВОЛЮЦІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	107
Чілікіна Тетяна, Мотузка Владислав ДЕЯКІ НАПРЯМКИ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВНЗ...	110

Шаумян Олена АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.....	112
Шаховніна Наталія МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІН МАТЕМАТИЧНОГО ЦИКЛУ.....	114
Шеріпбаєва Надія, Шеріпбаєв Сергій ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ У СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ВИЩА МАТЕМАТИКА»....	117
Янковська Юлія ОСОБЛИВОСТІ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАН...	119

СЕКЦІЯ 3

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

Беляєва Наталія СТАН ПІДГОТОВЛЕНOSTІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПРОЄКТУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	123
Бурля Іван, Овсієнко Юлія КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ – СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ-АГРАРІВ.....	125
Вишневецька Лариса ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС.....	128
Григоренко Андрій ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПЕДАГОГІВ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	131
Заїка Едуард ФОРМУВАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ.....	133
Калуга Софія, Олефіренко Світлана ЕЛЕМЕНТИ МАТЕМАТИЧНОЇ СТАТИСТИКИ В ПРИКЛАДНИХ ЗАДАЧАХ.....	135
Канівець Ірина, Канівець Олександр ВПРОВАДЖЕННЯ АВТОРСЬКОГО ДОДАТКУ ДЛЯ НАВЧАННЯ РОБОТИ ІЗ МІКРОМЕТРОМ НА ДИСТАНЦІЙНИХ ЛАБОРАТОРНИХ РОБОТАХ.....	138

Кононець Наталія, Балюк Вікторія, Худолій Іван ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА» ДО ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ НА БАЗІ ТОВ «ЕПІЦЕНТР К».....	141
Курда Тетяна, Овсієнко Юлія ПРО ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ-АГРАРІВ.....	145
Нічуговська Лілія, Антоненко Анатолій ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	148
Онїпко Валентина, Ласло Оксана, Калашнік Оксана ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ АГРОНОМІВ ПОНЯТІЙНО- ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО АПАРАТУ ПРИ ВИВЧЕННІ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ ҐРУНТОЗНАВСТВО.....	150
Плацинда Тетяна ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ У КОНТЕКСТІ ПОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНО- ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	153
Рижкова Тетяна ФОРМУВАННЯ ІТ-КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ФІЗИКИ.....	156
Черненко Наталія ТРЕНІНГОВА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	159
Шевчук Лариса НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ.....	161
Шеремет Надія, Грицай Наталія ОРГАНІЗАЦІЯ ФЕНОЛОГІЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ УЧНІВ У НАВЧАННІ БІОЛОГІЇ.....	162
Шпилька Микола АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС.....	165

СЕКЦІЯ 4

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗП(ПТ)О АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Бобовський Роман ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ ДЛЯ ПІДТРИМКИ ВИВЧЕННЯ ДИСКРЕТНОЇ МАТЕМАТИКИ.....	168
--	-----

Борозенець Наталія ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	171
Вовчик Оксана, Пилипенко Людмила YOUTUBE-КАНАЛ ВИКЛАДАЧА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ ФАХОВИХ КОЛЕДЖІВ З МАТЕМАТИКИ.....	173
Дударь Ніна ШЛЯХИ І ЗАСОБИ ОПТИМІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ.....	176
Колеснік Віталій, Кононець Наталія ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ» ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ В РЕАЛЬНОМУ ЖИТТІ.....	180
Литвиненко Алла ХМАРНІ СЕРВІСИ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗП(ПТ)О АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ.....	183
Лоха Анатолій МОДЕЛЮВАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ ПІДВИЩЕНОЇ СКЛАДНОСТІ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	186
Мальцев Олександр, Хорольський Олексій ПЕРСПЕКТИВИ МАСОВИХ ВІДКРИТИХ ОНЛАЙН-КУРСІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ У СТАРШІЙ ШКОЛІ.....	188
Парфьонова Тетяна, Ольховський Дмитро ПРОБЛЕМИ АЛГОРИТМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ- ТРЕНАЖЕРІВ.....	190
Чепок Роман Володимирович ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У НАВЧАННІ ФАХОВИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ.....	192
Шевчук Борис ВІРТУАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗВО: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	200
Шевчук Оксана ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДИФРОВИХ ЗАСОБІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ	201
Шищенко Інна ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЗВО В УМОВАХ ВІЙНИ.....	203

Юдінцов Данило, Черевань Єлизавета, Кононець Наталія МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ АЛГОРИТМІЗАЦІЇ ТА ПРОГРАМУВАННЯ	205
--	-----

Яхін Сергій РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК (HARD SKILLS) ЗАСОБАМИ ОСВІТНЬОГО РЕСУРСУ AUTODESK EDUCATION COMMUNITY.....	212
---	-----

СЕКЦІЯ 5

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА, ПЕРЕРОБКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Арендаренко Володимир, Харак Руслан АЛЬТЕРНАТИВНІ МЕТОДИ БОРотьБИ ІЗ КОЛОРАДСЬКИМ ЖУКОМ	216
---	-----

Біда Сергій БУДІВНИЦТВО У СКЛАДНИХ ІНЖЕНЕРНО-ГЕОЛОГІЧНИХ УМОВАХ	218
---	-----

Бобир Степан, Левченко Світлана ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА, ПЕРЕРОБКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	221
---	-----

Бурлака Олексій ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО СИСТЕМНОГО ВИВЧЕННЯ КОНСТРУКЦІЇ ТА ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ СУЧАСНИХ ЗЕРНОЗБИРАЛЬНИХ КОМБАЙНІВ.....	223
--	-----

Горик Олексій, Брикун Олександр, Співак Валерій, Тихоненко Віталій ПІДХОДИ ДО ВСТАНОВЛЕННЯ РАЦІОНАЛЬНОЇ ДОВЖИНИ ДРОБОСТРУМИННОГО ФАКЕЛА.....	227
---	-----

Петраш Руслан, Петраш Олександр ДОСЛІДЖЕННЯ ВОДОПРОНИКНОСТІ ГРУНТОЦЕМЕНТУ, ЯКИЙ ВИГОТОВЛЕНО З ПІЩАНИХ ГРУНТІВ	230
--	-----

Сасенко Роман, Бут Владислава, Сасенко Олег ПОЛЮЛИ В ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЯХ СЬОГОДЕННЯ.....	233
---	-----

Семенов Анатолій ЯКІСТЬ ПЕРЕРОБКИ ЗНЕЖИРЕНОГО СУХОГО МОЛОКА ЗА МІКРОБІОЛОГІЧНИМИ ПОКАЗНИКАМИ.....	237
--	-----

Строкань Анастасія ОЦІНКА УРОЖАЙНОСТІ ОСНОВНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ.....	239
---	-----

освітньої діяльності навчального закладу та забезпечення якості вищої освіти [3, с. 28–29].

Отже система якості вищої освіти має враховувати якість суб'єкта одержання освіти (абітурієнта, студента, слухача, аспіранта), якість об'єкта надання освітніх послуг (освітні установи), якість процесу надання освітніх послуг. Побудова системи якості підготовки фахівців та застосування системного підходу уможливило розв'язання існуючих проблем формування якісного людського капіталу для нашої країни.

Список використаних джерел

1. Кусик Н. Л., Багдік'ян С. В. Система управління якістю освітньої організації: загальні та специфічні характеристики. *Збірник наукових праць «Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності»*. 2011. Т. 2. С. 74-77.
2. Вайнола Р.Х. Педагогічні засади особистісного розвитку майбутнього соціального педагога в процесі професійної підготовки : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04. Київ, 2006. 542 с.
3. Зінченко В. О. Моніторинг якості навчального процесу у вищому навчальному закладі. Луганськ, 2013. 360 с.

Онiпко Валентина

*докторка педагогічних наук, професорка кафедри будівництва і професійної освіти
професорка кафедри землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова, професорка*

Поспелов Сергій

*доктор сільськогосподарських наук, завідувач кафедри землеробства і агрохімії
ім. В.І. Сазанова, професор*

Поспелова Ганна

*кандидатка сільськогосподарських наук, доцентка кафедри захист рослин, доцентка
Полтавський державний аграрний університет*

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Реалії сьогодення в умовах воєнних дій, економічного та суспільно-політичного розвитку нашої незалежної держави потребують уваги до особистісного розвитку майбутніх фахівців, до виховання у здобувачів освіти патріотичних почуттів, власної активної життєвої позиції, усвідомлення власної національної ідентичності, що сприятиме зміцненню та розбудові нашої демократичної держави, ефективність яких можуть забезпечити лише громадяни, які мають людську гідність, національну

самосвідомість, гуманістичну мораль, знають свої права і обов'язки й уміють цивілізовано відстоювати їх, сприяти встановленню громадянського миру та злагоди в суспільстві.

Першочерговим завданням вітчизняних закладів фахової передвищої та вищої аграрної освіти є підготовка майбутніх фахівців до життя в сучасних умовах соціуму на засадах національної самоідентифікації народів і культур в інформаційному суспільстві. Це передбачає істотну трансформацію світоглядних орієнтацій і суспільної самосвідомості, потребує формування громадянської культури, стимулює посилення ролі всіх ланок системи вищої професійної освіти в процесі громадянського виховання здобувачів освіти.

Формування громадянської компетентності майбутніх фахівців тісно пов'язано з її громадянською освітою та національно-патріотичним вихованням, в основі якого знаходиться позитивне ставлення до культури та історії свого народу, до народної та національної символіки, народні традиції, вивчення наукової спадщини українських вчених, тощо [4].

Підґрунтям громадянської освіти та виховання є низка державних нормативних документів Указ Президента України «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2020-2025 роки», положення освітніх концепцій – «Концепції громадянської освіти в Україні», «Концепції громадянської освіти та виховання в Україні», «Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді», у яких визначається пріоритетність завдань закладів освіти щодо сформованості у майбутніх фахівців розвитку власної громадянської компетентності й відповідних якостей у майбутніх фахівців.

Відповідно до «Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності» сучасне суспільство потребує розбудови системи громадянської освіти, що зумовлено потребою розвитку «державотворчих процесів на засадах гуманізму, демократії, соціальної справедливості, що мають забезпечити всім громадянам рівні стартові можливості для розвитку й застосування їхніх потенційних здібностей, досягнення суб'єктивно привабливих, і водночас соціально значущих цілей як умови реалізації найголовнішої соціально-психологічної потреби особистості – потреби в самовизначенні і самоствердженні» [2, с. 6].

Вивченням окремих аспектів формування громадянської компетентності особистості займалися вітчизняні вчені: О. Пометун трактує громадянську компетентність як інтегративну якість, що складається з системи знань, умінь, навичок, емоційно-ціннісних орієнтацій, переконань та усвідомлень особистості, які допомагають людині зрозуміти своє місце в суспільстві, обов'язок і відповідальність перед людьми і державою [5]; О. Кучер розглядає як функцію громадянського суспільства, що створює ґрунт для ефективної громадянської діяльності особи, соціальних груп і всього суспільства, та як параметр діяльності особи, соціалізованої під впливом громадянських знань, навичок та вмінь, що передбачає наявність громадянських цінностей і якостей, дотримання правил поведінки та відповідальність як соціальну якість людини [3]; Т. Смагіна акцентує, що компетентність людини в громадянській сфері кореспондує її громадянську відповідальність, вміння спільно з

іншими виробляти рішення й реалізовувати його, виявляти толерантність, гармонійно поєднувати особисті інтереси з потребами окремої корпорації та суспільства, брати участь у функціонуванні демократичних інститутів, виявляти потребу в актуалізації й реалізації свого особистісного потенціалу [6, 39–40].

Саме такі позиції науковців і становлять засадничі основи громадянської компетентності як комплексної характеристики особистості, що виявляється у готовності і здатності усвідомлено, відповідально та якісно здійснювати у правовій державі професійну діяльність, засновану на громадянських якостях особистості та спрямовану на реалізацію громадянських цінностей та є важливими якостями майбутніх фахівців в умовах ведення бойових дій в Україні, коли значну увагу держави зосереджено на національно-патріотичному вихованні та готовності відстоювати самобутність та незалежність своєї держави.

Формування громадянської компетентності майбутніх фахівців аграрної галузі має відбуватися на засадах принципів національно-патріотичного виховання, гуманістичної справедливості оскільки одним із провідних завдань національної освіти є виховання патріота і громадянина. Важливого значення набувають при цьому зміст дисциплін Історія та культура України, української мови (за професійним спрямуванням), Філософія, Методологія і організація науково-педагогічних досліджень, Психолого-педагогічні проблеми професійної освіти на яких викладач має змогу розкривати зміст громадянської компетентності через характеристику якостей, якими має володіти майбутній фахівець, що на нашу думку методично обґрунтовано показати на прикладах життєвого шляху співвітчизників, літературних героїв, філософів, педагогів, науковців та передових аграріїв, зокрема, їх патріотизм, демократизм, гідність, активну громадянську позицію, дисциплінованість, відповідальність, совість, чесність, принциповість, справедливість, повагу до себе та оточення, працелюбність тощо.

Для формування громадянської компетентності здобувачів на заняттях доречними педагогічними формами роботи є вирішення проблемних ситуацій, які передбачають обговорення й критичний аналіз конкретних життєвих ситуацій та проблем, які порушуються у науковій літературі, автобіографічних та художніх творах, філософських трактатах тощо. Такі форми роботи дозволяють викладачеві розвивати вміння здобувачів аналізувати тексти літературних джерел, добирати факти з життя, аналізувати їх та порівнювати з літературними образами. Важливого значення при цьому набувають знання та уявлення здобувачів освіти, одержані з різних інформаційних джерел, у тому числі радіо, телебачення, мережі Інтернет, друкованих інформаційних джерел тощо. Досить дієвим інтерактивним засобом формування громадянської компетентності майбутніх фахівців є навчальне моделювання ситуації вибору. Так, наприклад, при вивченні автобіографічних творів здобувачам пропонується визначити і проаналізувати життєву позицію персонажу, а також обґрунтувати, яких життєвих позицій дотримуються саме вони.

Формування громадянської позиції як складової громадянської компетентності відбувається в тісному взаємозв'язку з іншими ключовими компетентностями, зокрема з комунікативною, соціальною, компетентністю творчої діяльності тощо.

Наприклад, при залученні здобувачів до роботи над створенням творчих проєктів, тематика яких може стосуватися проблем сучасного суспільного життя країни, так і народознавчого характеру, наприклад, збирання легенд про рослини агроценоців рідного краю.

Аналіз досвіду роботи Полтавського державного університету дозволяє стверджувати, що особливу роль у процесі формування громадянської компетентності відіграє соціальне партнерство, що є системою взаємодії закладу освіти з різними соціальними інститутами, громадськими, державними та науковими установами, господарствами різних форм власності та іншими стейкхолдерами, спрямовану на вирішення освітніх завдань.

За даними анкетування О. Білоус, Г. Слободянюк лише 11,4% здобувачів відвідують історичні, літературні, художні музеї, виставки; 12,2% – відвідують бібліотеки та обирають книги, які представляють історичне минуле нашого народу та його героїв; 15,2% – відвідують театри та переглядають кінофільми на історично-патріотичні теми; 18,6% – частіше за все проводять вільний час вдома за телевізором і комп'ютером; 52,7% – надають перевагу компанії друзів. 49,8% – відчують відсутність моральних цінностей в молоді [1]. Саме тому для забезпечення сформованості громадянської компетентності доцільно проводити різноманітні форми виховної роботи: кураторські години, волонтерські заходи, літературні вечори, бесіди, зустрічі з науковцями, виробничниками тощо, залучати здобувачів освіти до активного діалогу, обговорення тих соціальних питань і національних ідей, проєктів, які впливають на успіх та розбудову нашої держави.

Вважаємо, що формування громадянської компетентності майбутніх фахівців є одним із пріоритетних питань теорії і практики професійної освіти та потребує належного вирішення. Викладачі закладів фахової передвищої та вищої аграрної освіти мають чітко розуміти, що майбутні фахівці, яких вони сьогодні навчають і виховують – активна сила політичних змін і залежно від того, які цінності вони вносять у ці зміни, яку культуру впроваджують, з якими знаннями й перспективами планують реалізовувати свою професійну діяльність, багато в чому буде залежати становлення і розбудова Української держави в майбутньому.

Список використаних джерел

1. Білоус О., Слободянюк Г. Формування громадянської компетентності студентської молоді на засадах літературознавчої діяльності. *Нові технології навчання*. 2022. № 96. С. 21-25.
2. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності. *Освіта України*. 2000. № 32. С. 6.
3. Кучер О. А. Формування громадянської компетентності учнів профільних класів засобами варіативних суспільствознавчих предметів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2014. 252 с.
4. Оніпко В. Формування громадянсько-патріотичних якостей майбутніх вчителів природничих наук. *Управління навчально-виховним процесом нової української школи в контексті національно-патріотичного виховання молоді* :

матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців (учнів, студентів, магістрантів, аспірантів), м. Полтава, 6 квітня 2021 р. Полтава : Астрія, 2021. С.171-173.

5. Пометун О. Формування громадянської компетентності: погляд з позиції сучасної педагогічної науки. *Вісник програм шкільних обмінів*. 2005. № 23. С.18–20.

6. Смагіна Т. М. Формування громадянської компетентності учнів у процесі навчання правознавства : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2007. 267 с.

Онiщенко Ірина

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти, економічний факультет
Херсонський державний аграрно-економічний університет*

ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ

Правознавство є засадничим чинником формування майбутніх фахівців різних наукових галузей, зокрема й економічної, оскільки саме засобами правознавства забезпечується законодавче і практичне підґрунтя впровадження наскрізних змістових ліній, які інтегрують ключові та загальнодисциплінарні компетентності. Правознавство має обов'язково вивчатися здобувачами вищої освіти, адже, як навчальна дисципліна, дана наука сприяє особистісному розвитку та творчій самореалізації кожного студента через ствердження загальнолюдських цінностей, спроможність розуміти й оцінювати правові явища та процеси, формування критичного мислення, розгляд життєвих ситуацій через призму чинних правових норм тощо.

Ключовою складовою професійної компетентності майбутнього економіста має бути правова компетентність, позаяк означений фахівець повинен мати ґрунтовні правові знання у сфері своєї фахової діяльності, бути правосвідомим та чітко розуміти свою відповідальність за прийняті рішення. Ба більше, останні зміни в законодавстві збільшують можливості громадян щодо самостійної участі в адміністративних, господарських і конституційних правових відносинах. У цьому контексті посилюється значення правової компетентності як складової висококомпетентного фахівця-економіста, тим більше в умовах адаптації української економіки до світової.

Г. Лазарчук виділяє три рівні формування правової компетентності особистості. Перший рівень – формування ключових правових компетенцій, яке відбувається з моменту народження особистості до її професійно спрямованого навчання. Другий рівень – формування базових правових компетенцій, яке відбувається з моменту